

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ.1/14
Λουξεμβούργο, 15 Ιανουαρίου 2014

Απόφαση στην υπόθεση C-292/11 P
Επιτροπή κατά Πορτογαλίας

Στο πλαίσιο της εισπράξεως χρηματικής ποινής καθορισθείσας από το Δικαστήριο, η Επιτροπή δεν μπορεί να αποφανθεί επί του ζητήματος αν συμβιβάζεται με το δίκαιο της Ένωσης εθνική νομοθεσία η οποία δεν έχει εξετασθεί προηγουμένως από το Δικαστήριο

Ένα τέτοιο περιθώριο εκτιμήσεως υπεισέρχεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου

Με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2004¹, το Δικαστήριο διαπίστωσε την εκ μέρους της Πορτογαλίας παράβαση των υποχρεώσεών της, διότι δεν κατάργησε την εθνική νομοθεσία της που εξαρτά από την απόδειξη δόλου ή αμελείας την καταβολή αποζημιώσεως στους ζημιωθέντες από παραβίαση του δικαίου της Ένωσης περί συμβάσεων του Δημοσίου². Κρίνοντας ότι η Πορτογαλία δεν είχε συμμορφωθεί με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή άσκησε νέα προσφυγή, ζητώντας τον καθορισμό χρηματικής ποινής. Με την απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2008³, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Πορτογαλία δεν είχε συμμορφωθεί με την πρώτη απόφαση του 2004, δεδομένου ότι η πορτογαλική νομοθεσία δεν είχε καταργηθεί κατά τη λήξη της ταχθείσας από την Επιτροπή προθεσμίας. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο υποχρέωσε την Πορτογαλία να καταβάλει στην Επιτροπή χρηματική ποινή 19 392 ευρώ ανά ημέρα καθυστερήσεως στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη συμμόρφωση με την πρώτη απόφαση του 2004, από της δημοσίευσής της δεύτερης αποφάσεώς του, στις 10 Ιανουαρίου 2008.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2007, ήτοι μερικές ημέρες πριν τη δημοσίευση της αποφάσεως του Δικαστηρίου του 2008, η Πορτογαλία εξέδωσε τον νόμο 67/2007, με τον οποίο καταργήθηκε η εν λόγω εθνική νομοθεσία και θεσπίσθηκε ένα νέο καθεστώς καταβολής αποζημιώσεως για τις ζημιές που προκάλεσε το κράτος. Ο νόμος αυτός άρχισε να ισχύει στις 30 Ιανουαρίου 2008. Εντούτοις, η Επιτροπή έκρινε ότι ο νόμος αυτός δεν αποτελούσε μέτρο για την προσήκουσα και πλήρη εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου του 2004. Προκειμένου να αποτρέψει τη διαιώνιση της διαφοράς, η Πορτογαλία εξέδωσε κατόπιν τούτου τον νόμο 31/2008, για την τροποποίηση του νόμου 67/2007, κρίνοντας πάντως ότι ο νόμος 67/2007 περιείχε όλα τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου του 2004. Ο νόμος 31/2008 άρχισε να ισχύει στις 18 Ιουλίου 2008.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας εισπράξεως της χρηματικής ποινής την οποία είχε επιβάλει το Δικαστήριο, η Επιτροπή έκρινε ότι ο νόμος 67/2007 δεν συνιστούσε προσήκουσα εκτέλεση της αποφάσεως του 2004. Κατά την άποψή της, η Πορτογαλία συμμορφώθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου μόνο με τη θέσπιση του νόμου 31/2008. Συνεπώς, με την απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή καθόρισε το συνολικό ποσό της ημερήσιας χρηματικής ποινής μέχρι τις 17 Ιουλίου 2008, παραμονή της ενάρξεως ισχύος του νόμου 31/2008.

Η Πορτογαλία άσκησε ως εκ τούτου προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά της αποφάσεως αυτής της Επιτροπής. Με απόφαση της 29ης Μαρτίου 2011⁴, το Γενικό Δικαστήριο

¹ Απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 2004, [C-275/03](#), *Επιτροπή κατά Πορτογαλίας*.

² Υποχρέωση απορρέουσα από την οδηγία 89/665/ΕΟΚ, του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων (ΕΕ L 395, σ. 33).

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιανουαρίου 2008, [C-70/06](#), *Επιτροπή κατά Πορτογαλίας*.

⁴ Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 29ης Μαρτίου 2011, [T-33/09](#), *Πορτογαλία κατά Επιτροπής*, βλ. επίσης Ανακοινωθέν Τύπου [αριθ.° 27/11](#).

ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής. Έκρινε ότι η εκτίμηση του περιεχομένου μιας νέας νομοθεσίας θεσπισθείσας από κράτος μέλος προς εκτέλεση αποφάσεως του Δικαστηρίου εμπίπτει εν πάση περιπτώσει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου και θα έπρεπε, σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους, να αποτελέσει αντικείμενο νέας διαδικασίας.

Η Επιτροπή άσκησε αίτηση αναιρέσεως της εν λόγω αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου ⁵.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαδικασία η οποία αποσκοπεί στο να ωθήσει το κράτος μέλος που δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του να εκτελέσει απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παράβαση ⁶ πρέπει να θεωρηθεί ως ειδική ένδικη διαδικασία εκτελέσεως των αποφάσεων του Δικαστηρίου, δηλαδή ως μέσο αναγκαστικής εκτελέσεως. Συνεπώς, ο εκ μέρους της Επιτροπής έλεγχος των μέτρων που έλαβε το κράτος αυτό προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση αυτή και η είσπραξη των οφειλομένων ποσών πρέπει να διενεργούνται λαμβανομένης υπόψη της εκ μέρους του Δικαστηρίου οριοθετήσεως της παραβάσεως.

Εν προκειμένω, τόσο από το διατακτικό της αποφάσεως του Δικαστηρίου του 2004 όσο και από το διατακτικό της αποφάσεως του Δικαστηρίου του 2008 προκύπτει ότι η διαπιστωθείσα από το Δικαστήριο παράβαση αφορά την παράλειψη καταργήσεως εθνικής νομοθεσίας. Η Επιτροπή έκρινε εντούτοις ότι ο νόμος 67/2007, ο οποίος κατήργησε την επίμαχη εθνική νομοθεσία, δεν διασφάλιζε την προσήκουσα εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου του 2004. Το Δικαστήριο κρίνει ότι, κατά τον τρόπο αυτόν, η Επιτροπή αποφάνθηκε επί του ζητήματος του συμβατού του νέου πορτογαλικού νόμου με το δίκαιο της Ένωσης, ενώ ο νόμος αυτός θέσπισε ένα καθεστώς ευθύνης διαφορετικό εκείνου που είχε θεσπισθεί με τον καταργηθέντα κανόνα και το οποίο ήταν αδύνατο να έχει εξετασθεί προηγουμένως από το Δικαστήριο. **Η άσκηση όμως της εξουσίας εκτιμήσεως της Επιτροπής, στο πλαίσιο της εκτελέσεως αποφάσεως του Δικαστηρίου, δεν πρέπει να θίγει την αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαινείται επί του συμβατού εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης.**

Ομοίως, όπως επισημάνθηκε στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, **ούτε το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί επί της εκτιμήσεως της Επιτροπής ως προς το πρόσφορο μιας πρακτικής ή μιας εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως –η οποία δεν έχει εξετασθεί προηγουμένως από το Δικαστήριο– για τη διασφάλιση της εκτελέσεως μιας αποφάσεως περί διαπιστώσεως παραβάσεως.** Συγκεκριμένα, αν έπραττε κάτι τέτοιο, το Γενικό Δικαστήριο θα έπρεπε αφεύκτως να αποφανθεί επί του συμβατού μιας τέτοιας πρακτικής ή κανονιστικής ρυθμίσεως με το δίκαιο της Ένωσης και θα υπεισερχόταν κατά τον τρόπο αυτόν στην αποκλειστική προς τούτο αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.

Συνεπώς, όταν ανακύπτει διαφορά μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους ως προς το πρόσφορο μιας πρακτικής ή μιας εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως η οποία δεν έχει εξετασθεί προηγουμένως από το Δικαστήριο, για την εκτέλεση μιας δικαστικής αποφάσεως επί παραβάσεως, η Επιτροπή δεν μπορεί, εκδίδοντας απόφαση, να επιλύσει η ίδια μια τέτοια διαφορά και να συναγάγει εντεύθεν τις συνέπειες που επιβάλλονται για τον υπολογισμό της χρηματικής ποινής.

Βεβαίως, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί προσφυγής ακυρώσεως κατά μιας τέτοιας αποφάσεως της Επιτροπής και η απόφαση την οποία έχει εκδώσει μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο αιτήσεως αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου. Εντούτοις, η ανάλυση στην οποία προβαίνει το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας θα κατέληγε στον ανεπίτρεπτο περιορισμό της δυνατότητας του Δικαστηρίου να κρίνει εσφαλμένες τις πραγματικές διαπιστώσεις στις οποίες το Γενικό Δικαστήριο στηρίξε την απόφασή του, δεδομένου ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να τις ελέγξει στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας.

⁵ Η Γερμανία, η Ισπανία, η Ελλάδα, η Γαλλία, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία, η Τσεχική Δημοκρατία και η Σουηδία παρένβησαν υπέρ της Πορτογαλίας.

⁶ Άρθρο 260 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βλ. π.χ. τη διαδικασία που περατώθηκε με την απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2008.

Επιπλέον, αν αναγνωριζόταν στην Επιτροπή ευρύτερο περιθώριο εκτιμήσεως, θα θίγονταν τα δικονομικά δικαιώματα άμυνας που έχουν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των διαδικασιών λόγω παραβάσεως. Συγκεκριμένα, μια τέτοια ερμηνεία θα καταργούσε το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο, κατά το οποίο το οικείο κράτος μέλος έχει τη δυνατότητα να συμμορφωθεί ή να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του κατά των αιτιάσεων που διατύπωσε η Επιτροπή.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο δεν περιόρισε ανεπίτρεπτα τις αρμοδιότητες της Επιτροπής στο πλαίσιο του ελέγχου της εκ μέρους της Πορτογαλίας εκτελέσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου του 2008 ούτε, κατά συνέπεια, τις δικές του αρμοδιότητες όσον αφορά τον έλεγχο της εκτιμήσεως στην οποία προέβη η Επιτροπή συναφώς.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ : Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582